

Романчукевич В.В.

к.е.н., докторант,

ДВНЗ «Університет банківської справи»

Romanchukovich Vitaliy

Banking University

ДІАЛЕКТИЧНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

DIALECTIC CONCEPTUALIZATION OF THE STATE FINANCIAL POLICY FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Анотація. У статті подано результати діалектичної концептуалізації державної фінансової політики сталого розвитку. У дослідженні використано діалектичний підхід до пізнання складного економічного поняття «державна фінансова політика сталого розвитку». Сформовано комплексну характеристику базових категорій діалектики відповідного поняття. Розкрито єдність та протилежність сутності й явища, змісту і форми державної фінансової політики сталого розвитку як складного соціально-економічного та фінансового поняття. Запропоновано систему атрибутів поняття «державна фінансова політика сталого розвитку» з виділенням у її складі груп об'єктних та спеціальних ознак. Обґрунтовано об'єкт, призначення та результат як спеціальні атрибути фінансової політики сталого розвитку. Виділено її характерні особливості як різновиду сучасної державної політики.

Ключові слова: діалектичний підхід, концептуалізація, сталий розвиток, державна фінансова політика, глобалізація, атрибути державної фінансової політики.

Постановка проблеми. На початку ХХІ ст. тенденції цивілізаційного розвитку характеризуються масштабними екологічними та соціо-економічними трансформаціями під впливом науково-технічного та соціального прогресу майже в усіх сферах людської діяльності. Поряд із позитивними тенденціями в соціально-економічному розвитку соціум постійно зіштовхується з глобальними проблемами та загрозами, ймовірність яких постійно зростає. В основі нової

парадигми розвитку лежить концепція сталого розвитку, необхідною умовою забезпечення якого є створення дієвої системи фінансування відповідних цілей і пов'язаних з їх досягненням завдань та потреб, визначених фінансовою політикою сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні теоретичні аспекти визначення ролі та змісту державної фінансової політики, загальні методологічні положення її розроблення та ефективної реалізації, у т. ч. у контексті забезпечення досягнення сталого розвитку, досліджено у працях таких відомих науковців та практиків, як І. Адамєнко [1], Дж. Андерсон [2], Н. Ботвіна [3], О. Валєвський [4], А. Ватульов [5], З. Герасимчук [6], Б. Гогвуд [7], Л. Ган [7], Т. Дай [8], Т. Кожухова [9], В. Котковський, Л. Куїнн, Л. Пал [10], Ю. Радіонов [11], Р. Розенфельд [12], Г. Східницька [13], С. Шклярчук [14], Е. Янг [15] та ін.

Поняття «державна фінансова політика сталого розвитку» є похідним від змісту його родового терміна «політика», загальноприйняті визначення якого містять словники. Так, зокрема, в Енциклопедичному словнику з державного управління [16] державна політика (англ. *Public Policy, State Policy*) розглядається як дії системи органів державної влади згідно з визначеними цілями, напрямками, принципами для розв'язування сукупності взаємопов'язаних проблем у певній сфері суспільної діяльності.

У світовій літературі одним із найбільш відомих досліджень проблеми ідентифікації змісту державної політики є праця Т. Дая *Understanding public policy* [8], уперше опублікована в 1969 р. Він надає коротке, проте доволі точне та ємне визначення державної політики – «будь-що, що влада вибирає робити чи не робити», тобто будь-який вибір влади, відносно якого нею приймається рішення чинити або не чинити певні дії. У цьому визначенні чітко встановлено, що провадження державної політики є прерогативою політичної влади як організаційно-управлінського та регулятивно-контрольного механізму здійснення політики та державної влади як вищої форми політичної влади, що спирається на спеціальний управлінсько-владний апарат, володіє монопольним правом на видання законів та інших нормативних актів, обов'язкових для виконання на території певної держави.

Аналогічний підхід обґрунтовується і в працях Л. Пал, який характеризує зміст державної політики як «осердя того, що роблять уряди» [10], напрям дії, вибраний державними органами для розв'язання певної проблеми, сукупності взаємопов'язаних проблем або утримання від нього. Вивчаючи проблеми ефективності державної політики, Л. Пал виділяє три парадокси, розуміння механізмів виникнення яких дає змогу поліпшити організацію процесу її розроблення та реалізації.

Сутність цих парадоксів полягає у такому [10]: 1) оскільки частина державних органів не наділена правом видання нормативних актів і, здійснюючи певні функції у сфері державного регулювання у певних сферах суспільного життя, позбавлена відповідальності за визначення напрямів і механізмів його провадження, для здійснення державної політики необхідною є легітимність повноважень суб'єктів її провадження щодо прийняття відповідних рішень, законність верховенства цих рішень над волею та поведінкою інших членів співтовариства, їхніх груп та державних і приватних інститутів; 2) державна політика перебуває під перетворюючим впливом динамічної зміни середовища, в якому вона провадиться, а отже,

державна політика не є сталим явищем: цілі і завдання, необхідні заходи та результати підлягають періодичному перегляду і коригуванню в процесі раціоналізації урядом своїх попередніх дій; 3) державна політика передбачає не лише цілеспрямоване втручання в економічне та суспільне життя для змін на краще, а й продумане утримання від нього, коли це є доцільним за даними проведеного аналізу та моніторингу.

Дж. Андерсоном [2] виділено систему змістовних характеристик державної політики, до яких віднесено такі: 1) повноважна дія органу влади – наявність в органу влади правових, політичних та фінансових повноважень на провадження державної політики; 2) реагування на реальні потреби або проблеми суспільства або суспільних груп; 3) спрямованість на досягнення цілей – прагнення досягти низки розроблених цілей, які являють собою спробу вирішити або розглянути потреби певної спільноти; 4) курс дій – державна політика не є окремим рішенням або дією, а являє собою розроблений підхід або стратегію; 5) вибір між необхідністю вживати заходи для вирішення проблеми або уникати додаткових дій (наприклад, якщо вирішення проблеми можливе засобами поточної політики та її змінювати недоцільно); 6) реалізується одним суб'єктом або групою суб'єктів; 7) обґрунтованість дій – зміна політики має передбачати пояснення причин, які закладені в основу нової політики; 8) прийняте рішення – державна політика завжди є рішеннями, а не намірами або обіцянками.

При цьому Дж. Андерсон визначає державну політику як «цілеспрямований курс дій, що виконується суб'єктом чи їх групою, що займаються проблемою чи питанням» [2]. Таке визначення, на нашу думку, не є повним, оскільки в ньому не враховано всі вказані вище головні змістовні аспекти, на яких зауважував сам дослідник. Так, зокрема, у ньому відсутня конкретизація складу суб'єктів провадження державної політики та умови, які є необхідними для реалізації ними такого «цілеспрямованого курсу дій» – наявність владних повноважень, атрибут вибору, цілеспрямованість та

обґрунтованість дій. Проте важливим аспектом дефініції «державна політика», наданої Дж. Андерсоном, який може бути віднесений до змістовних характеристик відповідного поняття, є полісуб'єктність: політичні рішення часто приймаються групою суб'єктів у рамках влади, а не окремим суб'єктом.

Своєю чергою, В. Дженкінс запропонував розглядати державну політику в контексті провадження управлінського процесу, результатом якого є прийняття комплексу взаємопов'язаних рішень з урахуванням умов певної проблемної ситуації [17]. Так, за наданим ним визначенням державна політика – це «набір взаємозв'язаних рішень, прийнятих суб'єктом політики чи їхньою групою для вибору цілей та засобів їх досягнення в рамках специфічної ситуації, в якій ці рішення мають бути реалізовані в межах повноважень цих суб'єктів» [17].

Аналогічне думкам В. Дженкінсона бачення сутності державної політики міститься у науковому доробку Б. Гогвуда і Л. Ган [7], на думку яких державна політика є системою послідовних рішень суспільних проблем, процес вироблення й ухвалення яких призводить до створення державних програм, які, накопичуючись упродовж певного часу, можуть скласти цілісну довгострокову політику або утворити певний ланцюг короткострокових політик. Зауважимо, що варто погодитися з їхньою тезою про те, що державну політику не можна розглядати як сукупність щоденних рішень, які ухвалюються державними органами, оскільки визначальними змістовними ознаками політики, на нашу думку, враховуючи базові компоненти визначення Б. Гогвуда і Л. Ган, є системність і комплексність прийнятих рішень, цілісність (часова, теологічна, праксеологічна) державних програм, які об'єднують такі рішення. Окремі управлінські рішення державних органів не задовольняють указаним вище ознакам.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, незважаючи на вагомий внесок зазначених вище досліджень у розроблення теоретико-методологічної проблематики формування ефективної державної фінансової політики сталого роз-

витку, вони не позбавлені дискусійних положень та недоліків, які не дають змоги розглядати проблему теоретико-методологічного обґрунтування трактування відповідного поняття вирішеною.

Ми погоджуємося з думкою, що фінансова політика (і державна фінансова політика сталого розвитку як її різновид) – «складне фінансово-правове явище з глибоким макрофінансовим змістовим наповненням, що тісно переплітається з багатьма співпричетними фінансовими категоріями та поняттями» [1; 13], що зумовлює існування різних тлумачень та суджень сутності й окреслення змістовних ознак цього поняття, відсутність єдиної думки щодо тлумачення даного терміна. Отже, чітке з'ясування економічної сутності та специфіки цієї категорії набуває принципового значення.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є вирішення економіко-управлінської проблеми формування ефективної державної фінансової політики сталого розвитку в умовах глобалізації в частині наукового обґрунтування відповідного категоріально-понятійного апарату, що дає змогу чітко ідентифікувати досліджуване явище, його зміст та роль в організації суспільного життя.

Виклад основного матеріалу. Теоретико-методологічний аналіз поняття «державна фінансова політика сталого розвитку» дає змогу стверджувати, що воно є складним за своєю будовою, а основні характеристики його логічної структури – зміст і обсяг визначаються поєднанням таких понять, як «державна політика», «фінансова політика», «сталій розвиток» та ін.

Аналіз останніх досліджень із даної проблематики дає змогу стверджувати, що:

1) доцільно виділяти чотири підходи до трактування сутності фінансової політики: як складова частина економічної політики та стратегічний курс розвитку країни, як процес або діяльність із формулювання мети, визначення завдань і засобів забезпечення розвитку, як сукупність заходів системи мобілізації фінансових ресурсів або як фінансові відносини, які виникають у процесі забезпечення досягнення цілей та завдань розвитку;

2) визначення, які передбачають розгляд фінансової політики як складової частини економічної політики або як процесу чи діяльності з формування мети, завдань і засобів забезпечення розвитку, можна розглядати як форму реалізації директивного та функціонального підходів до ідентифікації змісту та ролі державної політики, відповідно;

3) у визначеннях фінансової державної політики як складової частини економічної політики або як процесу чи діяльності із забезпечення розвитку, як правило, увага акцентується на якомога повнішому відображенні облігативних атрибутів державної політики;

4) до числа спеціальних атрибутів поняття «фінансової політики» слід віднести об'єкт, призначення та результат.

Найбільш повний змістовний аналіз досліджуваної категорії, на нашу думку, може бути забезпечений шляхом застосування діалектичного підходу до концептуалізації трактування державної фінансової політики сталого розвитку. Він заснований на застосуванні філософської методології пізнання через призму базових категорій діалектики – «сутність і явище», «зміст і форма». Яскравим прикладом його застосування є представлена у хрестоматійному підручнику в галузі фінансових наук «Фінанси» за редакцією С. Юрія та В. Федосова [18] концептуалізація фінансів.

Розуміння діалектичного взаємозв'язку та відмінностей між указаними аспектами теоретичних і практичних засад державної фінансової політики сталого розвитку (а саме сутністю і явищем, змістом і формою) становить основу для досягнення гармонійного взаємоузгодження економічних, соціальних, природоохоронних інтересів і потреб усіх членів суспільства, збереження й примноження потенціалу навколишнього середовища, етичних цінностей та національної духовності.

Нами пропонується таке визначення сутності державної фінансової політики сталого розвитку: це складова частина соціально-економічної політики держави, яка являє собою цілісну систему цілей, завдань та заходів із фінансового забезпечення сталого розвитку, інноваційних для даної системи державного управління, комплекс яких обґрунтовується та вибирається державою в особі органів дер-

жавної влади та в межах наданих їм функцій і повноважень щодо ефективної організації функціонування фінансів та прийняття рішень для модернізації національної системи суспільних відносин шляхом узгодження і збалансування інтересів та запитів представників органів державної та місцевої влади, бізнесу і громадянського суспільства цієї країни та світового співтовариства щодо мобілізації, розподілу і використання фінансових ресурсів для подолання та попередження виникнення суспільних соціально-економічних й екологічних проблем, зростання рівня і поліпшення якості життя населення, досягнення сталого розвитку.

Протилежною категорією сутності державної фінансової політики сталого розвитку є її явище. Державна фінансова політика сталого розвитку є динамічним явищем. Відповідно, розуміння її як явища вбачається нами саме у процесі її формування та реалізації за допомогою відповідного механізму, оскільки такий процес передбачає послідовну зміну концепцій (курсів) політики в часі (з урахуванням вимоги до наслідування позитивного досвіду та врахування уроків негативної практики). Зауважимо, що, як зазначив П. Юхименко [19], весь історичний процес формування і зміни державної фінансової політики «...не можна подавати однозначно – як розвиток по висхідній або як розвиток циклічного характеру. Він має складніший характер, що викликано змінами цілей економічної політики».

Між сутністю державної фінансової політики сталого розвитку та її явищем прослідковується тісний взаємозв'язок та суперечності, зумовлені законом єдності і боротьби протилежностей. Єдність виявляється, насамперед, у тому, що така політика не може існувати без і поза процесу її формування та реалізації, а процес не має сенсу без і поза політики, зі створенням і реалізацією якої він пов'язаний. Своєю чергою, основні суперечності полягають у невідповідності очікуваних цільових характеристик суспільного виробництва, якості життя людей, поліпшення стану навколишнього середовища, людського розвитку, отримання яких закладається в основу дер-

жавної фінансової моделі на основі моделювання впливів передбачених нею форм, засобів, інструментів, методів фінансового забезпечення на досягнення сталого розвитку в різних сферах життєдіяльності суспільства, та фактичних результатів практичної реалізації цієї моделі за допомогою фінансового механізму, елементи якого в умовах глобалізації формуються на різних (у т. ч. з погляду ступеня контролюваності з боку держави) рівнях: національному, міжнародному та світовому.

Наступними філософськими категоріями, які дають можливість сформулювати концептуальні підходи до розуміння державної фінансової політики сталого розвитку як економіко-управлінської проблеми, є зміст і форма.

За змістом державна фінансова політика сталого розвитку конкретизує кінцеву мету процесу розроблення і формування такої політики, а також функціонування механізмів її реалізації, тобто своє призначення – фінансове забезпечення процесів досягнення сталого розвитку. Протилежною категорією змісту є форма державної фінансової політики сталого розвитку – її результати, які набувають різних форм залежно від конкретних цілей такої політики, вибраних засобів її реалізації, кількісних та якісних цільових індикаторів, які визначають рівень досягнення вказаних цілей і ефективність механізму державної фінансової політики в частині досягнення її кінцевої мети.

Між формою (результатами) і змістом (призначенням) державної фінансової політики сталого розвитку простежуються тісний взаємозв'язок та суперечності, визначені особливостями дії закону єдності і боротьби протилежностей. Одночасно зміст і форма державної фінансової політики сталого розвитку зумовлені її сутністю та явищем.

Такий підхід, на нашу думку, забезпечує внутрішню та зовнішню визначеність і стійкість державної фінансової політики сталого розвитку з погляду цілісності та єдності її сутності та змісту, явища та форми. Наочно він поданий на рис. 1.

При цьому, на нашу думку, доцільно виділяти чотири особливості державної фінансової політики сталого розвитку:

– вона завжди є інноваційною для даної системи державного управління і пов'язана з ефективною організацією функціонування фінансів та модернізацією національної системи суспільних відносин (економічних, фінансових, моральних, релігійних та ін.) на основі пошуку оптимального балансу у задоволенні фінансових інтересів і потреб різних стейкхолдерів (внутрішніх та зовнішніх по відношенню до відповідної національної системи) у сфері подолання соціальних, економічних та екологічних проблем, досягнення сталого розвитку;

– процес трансформації державної фінансової політики сталого розвитку завжди має характер модернізації, тобто будується на засадах розумного наслідування здобутків, цілей і завдань, урахування ефективності політики попередніх періодів;

– фінансове забезпечення сталого розвитку, який становить багатоаспектне завдання щодо підвищення якості життя всіх людей, є матеріальним змістом фінансової політики сталого розвитку;

– різні форми фінансового забезпечення сталого розвитку на державному, міжнародному та світовому рівнях є матеріальними носіями фінансових відносин, які виникають із приводу реалізації відповідної державної фінансової політики, а цільові індикатори та фактичні показники ефективності реалізації – матеріальним відображенням якості такого фінансового забезпечення та ефективності державної фінансової політики.

Висновки і пропозиції. Державна фінансова політика сталого розвитку є складним соціально-економічним та фінансовим поняттям, що вимагає застосування діалектичного підходу для концептуалізації його трактування. Розуміння діалектичного взаємозв'язку та відмінностей між сутністю і явищем, змістом і формою державної фінансової політики сталого розвитку, які є головними діалектичними категоріями, що визначають теоретико-методологічні засади її формування та реалізації, досягнення збалансування економічних, соціальних, природоохоронних інтересів і потреб усіх членів суспільства, збереження і примноження потенціалу навколишнього середовища, етичних цінностей і національної духовності.

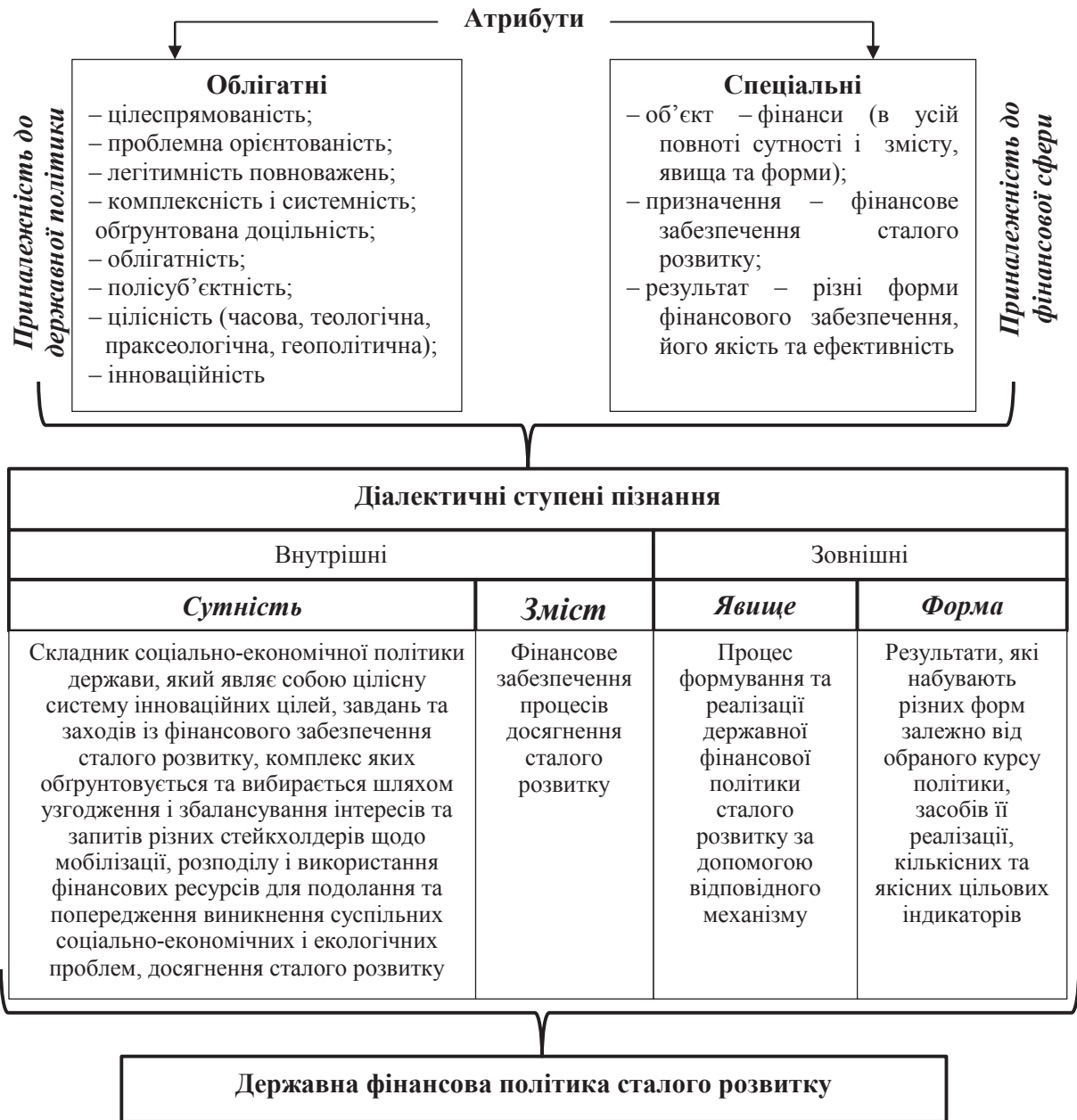

Рис. 1. Концепція поняття «державна фінансова політика сталого розвитку»

Джерело: розроблено автором

Література:

1. Адаменко І.П. Фінансова політика як інструмент соціально-економічного розвитку країни. *Бізнес Інформ*. 2014. № 3. С. 341–345.
2. Anderson James E. *Public Policy Making: An Introduction*. Boston: Houghton Mifflin Company, 1984. 352 p.
3. Ботвіна Н.О. Фінансова політика сталого розвитку агро-сфери : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2011. 303 с.
4. Валевський О.Л. Держава і реформи в Україні: аналіз державної політики в умовах трансформації суспільства : монографія. Київ : НАДУ, 2007. 217 с.
5. Вагульов А.В. Фінансова політика в системі державного регулювання економіки. *Економічний вісник університету*. 2017. Вип. 35/1. С. 170–176.
6. Герасимчук З.В., Вахович І.М., Камінська І.М. Фінансова політика сталого розвитку регіону : монографія. Луцьк : Надтир'я, 2006. 220 с.
7. Гогвуд Б., Ган Л. Аналіз політики для реального світу. Київ : Основи, 2004. 396 с.
8. Dye T.R. *Upper Saddle River N.J. Understanding Public Policy*. Pearson : Prentice Hall, 2008. 354 p.
9. Кожухова Т.В. Формування та трансформація глобальної системи фінансування сталого розвитку : монографія. Кривий Ріг : Чернявський Д.О., 2017. 336 с.
10. Пал Л.А. Аналіз державної політики. Київ : Основи, 1999. 422 с.
11. Радіонов Ю.Д. Фінансова політика та проблеми ефективності її реалізації в Україні. *Наукові праці НДФІ*. 2014. № 4(69). С. 20–26.
12. Розенфельд Р.А. Лекції з державної політики. Київ : К.І.С., 2002. 60 с.
13. Східницька Г.В. Фінансова політика сталого розвитку сільських територій. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 1. С. 226–232.

14. Шклярчук С.Г. Финансовая система: структура, механизм функционирования, оптимизация : монография. Київ : Нора-принт, 2003. 568 с.
15. Янг Э., Куинн Л. Как написать действенный аналитический документ в сфере государственной политики : практическое пособие для советников по государственной политике в Центральной и Восточной Европе / пер. с англ. Ю.Д. Полянского ; науч. ред. пер. А.И. Килиевич. Київ : К.И.С., 2003. 124 с.
16. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. Ю.П. Сурмін та ін. ; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, Ю.П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. 820 с.
17. Jenkins William I. Policy Analysis: A Political and Organizational Perspective. New York : St. Martin's Press, 1978. 278 p.
18. Фінанси : підручник / С.І. Юрій та ін. ; за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. Київ : Знання, 2012. 687 с.
19. Юхименко П.І. Сучасні тенденції і стратегія фінансової політики України. *Фінанси України*. 2005. № 10. С. 101–110.
7. Hogwood B. & Gunn L. (2004). *Analiz polityky dlia real'noho svitu [Policy Analysis for the Real World]*. Kyiv : Osnovy.
8. Dye Thomas R. (2008). *Understanding Public Policy*. Pearson: Prentice Hall.
9. Kozhukhova T.V. (2017). *Formuvannia ta transformatsiia hlobal'noi systemy finansuvannia staloho rozvytku [Formation and transformation of the global system for financing sustainable development]*. Kryvyj Rih : Cherniavs'kyj.
10. Pal L. (1999). *Analiz derzhavnoi polityky [Public Policy Analysis]*. Kyiv : Osnovy.
11. Radionov Yu.D. (2014). *Finansova polityka ta problemy efektyvnosti ii realizatsi v Ukraini [Financial policy and problems of its implementation in Ukraine]. The scientific journal of the Research financial institute of the State educational and scientific establishment "The Academy of Financial Management"*, no. 4(69), pp. 20–26.
12. Rosenfeld R. (2002). *Lektsii z derzhavnoi polityky [Lectures on state policy]*. Kyiv : K.I.C.
13. Skhidnytska H.V. (2015). *Finansova polityka staloho rozvytku sil's'kykh terytorij [The financial policy of sustainable development of rural territories]. Stalyj rozvytok ekonomiky [Sustainable development of the economy]*, no. 1(26), pp. 226–232.

References:

1. Adamenko I.P. (2014). *Finansova polityka iak instrument sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku krainy [Financial Policy as an Instrument of Socio-economic Development of a Country]*. *Business Inform*, no. 3, pp. 341–345.
2. Anderson James E. (1984). *Public Policy Making: An Introduction* Boston: Houghton Mifflin Company.
3. Botvina N.O. (2011). *Finansova polityka staloho rozvytku ahrosfery [The financial policy of the sustainable development of the agrosphere]*. Kyiv : NNTs IAE.
4. Valevs'kyj O.L. (2007). *Derzhava i reformy v Ukraini: analiz derzhavnoi polityky v umovakh transformatsii suspil'stva [State and Reforms in Ukraine: Analysis of State Policy in the Context of the Transformation of Society]*. Kyiv : National academy for public administration under the President of Ukraine.
5. Vatul'ov A.V. (2017). *Finansova polityka v systemi derzhavnogo rehuliuвання ekonomiky [Financial policy in the system of state regulation of the economy]*. *Ekonomichnyj visnyk universytetu [Economic Herald of the University]*, no. 1(35), pp. 170–176.
6. Herasymchuk Z.V., Vakhovych I.M. & Kamins'ka I.M. (2006). *Finansova polityka staloho rozvytku rehionu [Financial policy of sustainable development of the region]*. Lutsk : Nadstyr'ia.
14. Shklyaruk S.H. (2003). *Finansovaja sistema: struktura, mehanizm funkcionirovanija, optimizacija [Financial system: structure, mechanism of functioning, optimization]*. Kyiv : Nora-print.
15. Young E. (2003). *Kak napisat' dejstvennyj analiticheskij dokument v sfere gosudarstvennoj politiki: Prakticheskoe posobie dlja sovetnikov po gosudarstvennoj politike v Central'noj i Vostochnoj Evrope [How to write an effective analytical document in the field of public policy: A practical guide for public policy advisers in Central and Eastern Europe]*. Kyiv : K.I.C.
16. Kovbasiuk Yu.V. (ed.), Troshyn's'kyj V.P. (ed.) & Surmin Yu.P. (ed.) (2010). *Entsyklopedychnyj slovnyk z derzhavnogo upravlinnia [Encyclopedic Dictionary of Public Administration]*. Kyiv : National academy for public administration under the President of Ukraine.
17. Jenkins William I. (1978). *Policy Analysis: A Political and Organizational Perspective*. New York : St. Martin's Press.
18. Yuriy S.I. (ed.) & Fedosov V.M. (ed.) (2012). *Finansy [Finance]*. Kyiv : Znannia.
19. Yuhymenko P.I. (2005). *Suchasni tendentsii i stratehiia finansovoi polityky Ukrainy [Current trends and strategy of Ukraine's financial policy]*. *Finance of Ukraine*, 10, 101-110.

Аннотация. В статье представлены результаты диалектической концептуализации государственной финансовой политики устойчивого развития. В исследовании использован диалектический подход к познанию сложного экономического понятия «государственная финансовая политика устойчивого развития». Сформирована комплексная характеристика базовых категорий диалектики соответствующего понятия. Раскрыто единство и противоположность сущности и явления, содержания и формы государственной финансовой политики устойчивого развития как сложного социально-экономического и финансового понятия. Предложена система атрибутов понятия «государственная финансовая политики устойчивого развития» с выделением в ее составе групп облигатных и специальных признаков. Выделены ее особенности как разновидности современной государственной политики.

Ключевые слова: диалектический подход, концептуализация, устойчивое развитие, государственная финансовая политика, глобализация, атрибуты государственной финансовой политики.

Summary. The purpose of the article is to solve the economic and managerial problem of forming an effective public financial policy of sustainable development in the conditions of globalization, namely the article is aimed at scientific substantiation of the corresponding categorical-conceptual apparatus, which allows to clearly identify the phenomenon under study, its content and role in the organization of public life. The study used a dialectical approach to cognition the concept of "public financial policy of sustainable development", which

involves recognizing its content, essence, phenomenon and form, as well as establishing dialectical relationships between them. The article shows that the public financial policy of sustainable development is a complex financial, economic and legal phenomenon. It has a deep macro-financial content that is closely intertwined with many financial categories. This leads to the existence of different views on the nature and features of the content of this concept. The article presents the results of the dialectical conceptualization of the state financial policy of sustainable development. The author has formed a complex characteristic of dominance in the form of identification of its dialectical components. The unity and the opposite of the essence and phenomenon, content and form of the state financial policy of sustainable development as a complex socio-economic and financial concept are revealed. The system of obligatory and special attributes of the concept "state financial policy of sustainable development" is offered. Its features as a kind of modern state policy are distinguished. The practical significance of the obtained results is to create a theoretical and methodological basis for improving the efficiency of the formation and implementation of the state financial policy of sustainable development at the expense of a better understanding of its dialectical nature, obligatory and specific features. Defining key dialectical characteristics of the concept of "public financial policy of sustainable development" provides a comprehensive holistic view of the basic requirements for its development and directions of implementation.

Keywords: dialectical approach, conceptualization, sustainable development, public financial policy, globalization, attributes of public financial policy.